

Беларускі УГОЛА

ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!
НАЦЫЯНАЛЬНАЯ
ДЭМАКРАТЫЧНАЯ
ГАЗЕТА

● Заснавана ў 1991 годзе ● № 9 (142) ● Чацвер, 1 сакавіка 2001 г. ● У розніцу кошт свабодны

НАВІНЫ. ПАДЗЕІ. ФАКТЫ

ВУЧЫЛІСЯ СЛЕДЧЫЯ

Чарговы вучэбна-метадычны збор следчых з Краснапольскага, Слаўгарадскага, Чэрыкаўскага, Мсціслаўскага, Касцюковіцкага і Клімавіцкага раёнаў адбыўся ў Крычаве, у актавай залі мясцовага РАУС.

Семинар быў арганізаваны Упраўленнем следчага камітэта пры МУС Беларусі па Магілёўскай вобласці. У ім прымалі ўдзел намеснік начальніка УС К.А. Шпак, начальнік аддзела сацыяльна-лінейнага кантролю УС К.П. Абрамовіч, начальнік аддзела па нагляду за следствам абпракуратуры Л.Я. Яцкевіч, пракурор Крычаўскага раёна Н.Р. Розанцаў, загадчыца юрыдычнай кансультацыі Л.Чэчыкава і кіраўніцтва РАУС.

Мэтамі семинара было вывучэнне новых крымінальнага і крымінальна-працэсуальнага кодэксаў Рэспублікі Беларусь следчымі і супрацоўнікамі спецыяльнага допыту. Шмат увагі ўдзялялася прымяненню на практыцы новага заканадаўства і рашэнню праблемных пытанняў, якія ў сувязі з гэтым узнікаюць.

Следчыя шмат чаго ўзялі са змястоўных лекцый. Адбыўся і карысны абмен меркаваннямі паміж удзельнікамі семинара.

Размова ішла аб няўхільным захаванні следчым заканадаўства і ўхваленні недахопаў, якія дапускаюцца пры накіраванні крымінальных спраў у суд.

Праведзеная вучоба, безумоўна, дапаможа следчым і тым, хто праводзіць дазнанні, дакладней арыентавацца ў складанасці новага заканадаўства.

НЕ ІДЗЕ НА СПАД ЗЛАЧЫННАСЦЬ

Крымінальнае становішча на Крычаўшчыне абвясцілася ў 1999 годзе. Тады лік здзеіненых злачынстваў узрос на 108 і дасягнуў 570. За мінулы год іх было зарэгістравана ўжо 585. Нягледзячы на гэта, рост злачыннасці. Раскрыццё злачынстваў знізілася на 3% і склала 78,3 працэнта. Па такіх жа цяжкіх злачынствах, як згвалтаванне, аўтазбойствы, нанясенне цяжкіх цялесных пашкоджанняў і махлярства, раскрыццё стоперацэнтае.

Па лініі крымінальнага вышукі здзеісны 434 злачынствы, з якіх раскрытыя 340.

Ільвіную долю злачынстваў складаюць крадзяжы: 70 — дзяржаўнай маёмасці, 202 — асабістай маёмасці грамадзян. Прычым крадзеж дзяржаўнай маёмасці ўзрос на 20, а асабістай знізіўся на 5.

Менш стала гвалтоўных збойстваў, разбояў, цяжкіх цялесных пашкоджанняў, аўтазбойстваў і ўгоняў аўтамабіляў. А вось колькасць згвалтаванняў, рабаванняў, падпаляў і фактаў незаконнага абароту наркотыкаў узрасла. Асабістаму складу РАУС ёсць над чым працаваць у першым годзе новага тысячагоддзя.

Аляксандр БАЛДОЎСКІ.

ПАКВАПІЎСЯ ЧЫНОЎНІК НА ХАБАР

Напэўна, на хлеб і малако не хапала аднаму высокапастаўленаму чыноўніку са Жлобіна, калі ён пачаў рабіць намёкі індывідуальнай прадпрымальніцы, што можа закрыць справу, якая датычыцца паршэнняў у яе фінансавай дзейнасці.

Вядома ж, пры адпаведнай умове. Якой — вучыць прадпрымальніцу не было патрэбы. І яна адразу звярнулася куды трэба. Пры перадачы чыноўніку 50 "баксаў" той, як паведамілі нам у прэс-цэнтры Гомельскага аблвыканкама, быў затрыманы.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ПЕРАКРЫТЫ КАНАЛ ПАСТУПЛЕННЯ ФАЛЬШЫВАК

Злачынную групу выкрылі супрацоўнікі Віцебскага абласнога ўпраўлення і Полацкага міжрайаддзела Камітэта па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю. Лідэрам групы быў раней судзімы. Злачынцы даставлялі фальшывыя доллары з Польшчы ў Беларусь. Дарчы, пры затрыманні ў лідэра канфіскавана 35 падобных купюр вартасцю па 100 долараў і два кілаграмы серабра.

Ігар ГРЫШЫН.

ГВАЛТАЎНІКІ ЗАТРЫМАНЫ

18-гадовая дзяўчына з вёскі Магілёўскага раёна, цяпер студэнтка адной з навуковых устаноў абласнога цэнтру, ішла позна вечарам да дому па вуліцы Чэлюскінцаў. Каля дзяўчыны, дагнаўшы яе, спынілася машына. Выйшаўшы з яе двое мужчын сілком уцягнулі дзяўчыну ў салон легкавушкі, згвалтавалі яе і выкінулі з машыны каля вёскі Барсукі.

Яна пешшу дайшла да блізкай хаты і напрасіла ў людзей дапамогі. Тры тэрмінова патэлефанавалі ў міліцыю. І ў выніку былі затрыманы два браты, жыхары вёскі Галынец-1 Магілёўскага раёна... Аднаму з іх — 19, другому — 23 гады.

Гвалтаўнікоў чакае суд.

Ілона ІВАНОВА.

ВЯЛІКАБРЫТАНІЯ НЕ ЗБІРАЕЦЦА ВЫДАВАЦЬ БЕЛАРУСІ ТАМАРУ ВІННІКАВУ

Міністэрства ўнутраных спраў Вялікабрытаніі не збіраецца выдаваць Беларусі былую кіраўніцу праўлення Нацыянальнага банка нашай краіны Тамару Віннікаву.

Гэту інфармацыю пацвердзілі ў амбасадзе Вялікабрытаніі. Брытанскі бок адхіліў просьбу беларускіх праваахоўных органаў у сувязі з адсутнасцю паміж дзвюма краінамі пагаднення аб выдачы асоб, якія падазраюцца ва ўчыненні злачынстваў.

Кар. БЕЛТА.

КАЛІСЦІ БЫЛІ СТАЛІНСКІЯ ПЯЦІГОДКІ, ЦЯПЕР БУДУЦЬ ЛУКАШЭНКАЎСКІЯ

18 траўня 2001 года ў Мінску адбудзецца другі ўсебеларускі народны сход. Указам Прэзідэнта РБ устаноўлена, што на сход будуць дэлегаваны 2500 чалавек. З іх 400 прадстаўнікоў г. Мінска і па 350 чалавек ад кожнай вобласці Беларусі.

Каму пашчасціць быць удзельнікам гэтага Вялікага Сходу? Указам прадугледжана выбіраць дэлегатаў на Сход з ліку найбольш аўтарытэтных прадстаўнікоў працоўных калектываў арганізацый усіх формаў уласнасці, прадстаўнікоў навуковых устаноў, вайсковых часцей і грамадзян па месцы жыхарства. Аднак умовы і парадак вылучэння кандыдатур і выбараных іх пакуль не вызначаны. Іх яшчэ працоўваюць стварэння рэспубліканскі і тэрытарыяльныя арганізацыйныя камітэты па падрыхтоўцы і правядзенні сходу.

На абмеркаванне другога ўсебеларускага народнага сходу выносіцца пытанне аб праграме сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2001-2005 гады. А ці будзе адноўлена сталінскіх часоў народны лозунг "Пяцігодку — у чатыры гады"? Пажывем, пабачым.

Наш кар.

ЗАЯВА МЗС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

17 лютага Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь выказала глыбокую заклапочанасць у сувязі з нанясеннем Злучанымі Штатамі Амерыкі і Вялікабрытаніяй ракетных удараў па аб'ектах у прыгарадах Багдада.

Рэспубліка Беларусь, гаворыцца ў заяве, пацвярджае сваю цвёрдую пазіцыю аб недапушчальнасці выкарыстання сілы ў абход рашэнняў Савета Бяспекі ААН і асуджае практыку нанясення ваенных удараў па Іраку.

Рэспубліка Беларусь лічыць неабходным поўнае выкарыстанне патэнцыялу Савета Бяспекі ААН для прадухілення і вырашэння канфліктных сітуацый мірным шляхам.

БЕЛТА.

АБ'ЯВА

Продаю а/м "Форд-Таунус", 1982 г., красны ўніверсальны, бензін, цена договорная. Или меню на "Жигули". Тел.: (02231) 34-3-58 (с 18 до 20 ч).

Андрей, Быховский р-н.

Дзіцячы ансамбль "Вашчылкі" Крычаўскай музычнай школы.

Фота Валерыя Бысавы.

Скамья подсудимых — не для подростка

Подросток и преступление. Казалось бы, что это несовместимо. Однако... Преступность с каждым годом молодеет. Уже никого не удивляет, что отдельные подростки на скамью подсудимых попадают прямо со школьной скамьи. В Кричеве такое не редкость.

Если взять статистику последних пяти лет, а цифры — вещь упрямая, то мы сможем убедиться, что преступность несовершеннолетних похожа на ситуацию со своими взлетами и падениями. Так, в 95-м году подростки совершили 38 преступлений, в 96-м — 34, в 97-м — 36, в 98-м — 32, в 99-м — 42, а в 2000 году — 37. Преобладают, конечно же, кражи (31), но есть также два грабежа и даже одно убийство.

Вроде бы, налицо снижение подростковой преступности в прошлом году. Оно составило почти 12 процентов, но это никак нельзя считать большим достижением, так как еще четыре года назад горькие показатели были ниже, да и подростков в Кричевском районе за эти годы больше не стало. Выходит, что борьба с преступностью несовершеннолетних идет с переменным успехом. И будет очень хорошо, если в текущем году сохранится тенденция снижения. Обеспечить это — первейшая задача сотрудников ИДН и других служб райотдела. Решат они ее, и на скамью подсудимых не попадут чьи-то сыновья и внуки.

Тревожит работников милиции и то, что довольно много подростков нарушает антиалкогольное законодательство. В 2000 году 103 несовершеннолетних привлечены к ад-

министративной ответственности за пьянство и 40 за хулиганство. За вовлечение подростков в пьянство и покупку им спиртных напитков наказаны 53 человека.

Не менее своих коллег обеспокоены состоянием подростковой преступности работники Кричевского отделения внутренних дел на транспорте. В результате проведенных в прошлом году профилактических мероприятий на подведомственной ОБДТ территории произошло снижение совершаемых несовершеннолетними преступлений на 50%. Всего за год были зарегистрированы два преступления. С 13 до 9 снизилось и количество правонарушений, создающих угрозу безопасности движения поездов.

В то же время, активизация профилактической работы позволила выявить больше случаев нарушения подростками антиалкогольного законодательства. В 2000 году за появление в общественном месте в пьяном виде или за распитие спиртных напитков в запрещенных местах был задержан 21 несовершеннолетний. На 100% больше вскрыто фактов отпусков спиртных напитков подросткам, а также вовлечения их в пьянство.

Давно известно, что все правонарушения подростки совершают после уроков, в выходные дни и в каникулах. Родители обязаны в это время уделять своим детям максимум внимания. Им нужно знать, где и с кем гуляют их дети. Только так можно уберечь подростков от грозящей им беды.

Александр БОЛДОВСКИЙ.

Віншаванні!

Поздравляем с днем рождения!

КУТОВУЮ
Викторию Андреевну
Желаем всего хорошего в твоей жизни, здоровья, счастья и любви!

Мама, папа, сын,
г. Осиповичи.

ЛЕМЕСЕВУ

Анну Пантелеевну,

любимую мамочку и бабушку
Желаем крепкого здоровья,
долгих лет жизни, счастья в ее
большой семье.

Сын Коля, невестка Лена,
внуки Анечка и Вова,
д. Вет, Быховский район.

Таланты нашага краю

ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАЯ СТАРОНКА

Василий КОТИКОВ

За окном стояла темная осенняя ночь. Капли моросающего нудного дождя пели на оконном стекле грустную тоскливую песню. Ваня подошел к окну. На душе у него было тяжело. И он сразу же, как только увидел, что окно плачет, заплакал и сам. Слезы текли по его щекам. Он долго молча плакал. Некому было его услышать и утешить. В доме он был один. Не прошло и месяца их совместной жизни с Валей, а она уже сбежала "проки" (как говорят в деревне) к маме. А ведь Ваня и сам считал себя "золотым мужем", и все в селе говорили так. И на свадьбе все твердили невесте: "Валя, тебе попался золотой человек, береги его, держись за него крепко. У него доброе сердце и золотые руки. И хозяйственный, и степенный, не пьет, не курит, не волюнгу за бабами легкого поведения..."

Снова, в который раз, Ваня вернулся в мыслях к тому летнему солнечному дню, который и сделал его жизни крутой поворот. Вспомнил, как пришли в тот день в парк холостяки-лоботрясы, сели под березкой и начали пьянствовать. Потом один из них сходил в соседний дом и, быстро вернувшись, сказал:

— Её нет дома, наверное, еще на смене. Ваня с друзьями сидел неподалеку под другой березой, отдыхали после футбольного матча. Ваня услышал разговор выпивох и подумал: "О ком это они?" И тут же мелькнула мысль: "Неужели к Вале кто из них "клинки подбивает"? Да не бывать этому!" И Ваня Золотухин начал настраивать себя на встречу с соседкой. И, представив ее образ, начал в уме с ней говорить:

— Валя, Валя, куда ты смотришь? Разве ты будешь счастлива с кем то из этих подонков, алкашей? Одумайся, остановись, ведь ты загубишь свою молодость! А может и всю жизнь... Остановись, пока не поздно. Отвяжись от алкаша, который к тебе ходит.

Поговорив вот так про себя с Валей в тот день под березкой, а сейчас все это вспомнив, Ваня похолодел: Боже, ведь он дал себе слово в тот день спасти Валю и в тот же день об этом позабыл. Потому что сразу после перекрута они снова стали играть в футбол. А придя домой его оседлали работы-заботы по хозяйству, разные житейские хлопоты, и Ваня как то незаметно отошла на второй план.

И вот наступил первый месяц

зимы. Уже позамерзли лужи. Ваня теперь, придя с работы, наскоро перекусив, брал в руки клюшку и бежал играть с детьми в хоккей.

Наступил очередной вечер. Все кажется идет по намеченному плану. Отец растапливает грубку, мать на кухне готовит ужин. Увидев сына с клюшкой в руках, она только и сказала:

— Сынок, ты уже армию отслужил, тебе не стыдно со школьниками в хоккей гулять? Твои одноклассники все уже женаты, а ты бобылем так и будешь ходить? Скоро и девок тебе по возрасту подходящих не будет. Вон и Валю ты проморгал. Такая девка под самым носом была. Тоже выходит замуж, говорят.

— Валя выходит? — вырвалось у Вани.

Он испугался своего вопросительного крика.

— А что ты удивляешься? Да, Валя, твоя одноклассница. Одна она из твоих одноклассников и засиделась пока в девках. Все уже замужем. Вот и выходит, лишь бы за кого. Говорят, алкаш какой то берет ее, хотя мать ее очень недовольна. И правда, жалко. Девка она видная. Я бы не против иметь такую невестку. И ростом, и красотой Бог не обидел, и на работу прямо огонь. А ты гуляй, сынок, в хоккей, гуляй! У твоих хлопцев-одноклассников скоро дети в школу пойдут, а ты гуляй, гуляй!

Хорошо, что хоть отца в доме нет, а то и он присоединился бы к матери и начал бы стыдить Ваню. И как только он услышал в коридоре шаги отца, поспешил удалиться. Выскочив с клюшкой на улицу, задумался над словами мамы. Доигрался, корил он себя. А ведь давал себе слово спасти Валю: А тут летом футбол, зимой хоккей, работа, телевизор, газеты, книги. И результат: Валя выходит замуж.

Минуты две стоял Ваня в раздумье, держа в руках клюшку. Потом принял решение: будь, что будет, иду сейчас же к Вале и сделаю ей предложение... руки и сердца.

И вот Ваня с клюшкой в руках бежит по лестнице на второй этаж в квартиру Вали. Как трепыхает в груди сердце, как он волнуется, как у него дрожат руки, ноги. Вот и дверь в квартиру. Постучал, тихо:

— Да, войдите, — послышалось.

Ваня приоткрыл дверь и не решался входить.

— Да, да, входите, входите, кто там?

— повторила приглашение Валя.

Ваня вошел. Валя на кухне мыла пол. Она была дома одна. Увидев Ваню, она выпрямилась:

— Вот это гости! Кто бы подумал! Бери стул, садись, обожди, если не спешишь, dokonчу уборку.

Ваня сел. Но ему не сиделось. Он встал и стал размышлять: это даже удачно, что Валя пока занята. Есть время подумать, как и с чего начать. И тут Ваню словно осенило. Он сел снова на стул и стал как в кино прокручивать события того летнего вечера, как он ехал в Могилев поступать в ГПТУ № 4 электротехники, как он сидел в одном купе с такими же, как и

Попросту терялся и не знал, что говорить. Бывало, смотрю, танцующие многие разговаривают, смеются, а я все молча.

И потому я никак не мог завести себе ухажерку. Мать и отца начало беспокоить мое холостяцкое житье. Они стали напоминать мне, что пора уже подумать о женитбе. Что делать? Собрался я однажды в клуб на танцы. Пришел. Стою. Смотрю. Пригласился к одной девчонке, вроде ничего собой. Подхожу к ней, попросил отойти в сто-

— Ну вот, сейчас я попробую использовать дядкин опыт в своей практике.

Валя помыла пол в кухне и пришла к Ване в зал. Видно было, что она волнуется.

— Ну что ты ко мне, сосед? Что за проблемы у тебя?

Ваня встал со стула, не выпуская из рук клюшку, стал ходить вокруг круглого стола, стоящего посредине зала. Потом остановился перед девушкой и, глядя ей в глаза, стал говорить:

— Валя, понимаешь, дело вот какое. Я уже отслужил армию. Ну, одним словом, я вот что тебе скажу. Красивых слов говорить не буду, да

и не умею... Выходи за меня замуж!

И Ваня замолчал. Молчала и Валя. В первое мгновение она вообще потеряла дар речи. И придя в себя она еще не могла свободно высказаться. Только прошептала:

— Я не... не... не могу тебе так сразу ответить. Ведь это же такое серьезное дело...

— А я и не тороплю тебя с ответом. Конечно, тебе нужно посоветоваться с мамой.

— Да, — сказала Валя, окончательно придя в себя, — придет мама с фермы, поговорим с ней об этом.

— Хорошо, — сказал Ваня. — Завтра вечером придю за окончательным ответом. И ушел.

В хоккей играть в тот вечер Ваня не пошел. И ночью не спал. Все думал, какой Валя даст ответ.

А завтра, придя с работы, не говоря родителям ни слова, с клюшкой в руках ушел из дому. Но не на хоккей он отправился, а к Вале.

Не успел он переступить порог ее квартиры, как Валина мама пригласила его за стол. Они ждали его и пригостили ужином. Мама Вали была рада такому событию, что нашелся хороший человек для Вали, а не какой то алкаш, лишь бы замуж выйти. Но это так думала мама. А дочь об этом не говорила. Ваня сидел за столом и весь сиял от радости. Валя согласна стать его женой. Он "спас ее от гибели". Как он счастлив. Он был благодарен тому дядке из Костюкович, который рассказал тогда в поездке свою историю женитбы. "Как в воду сторию, когда говорил, что его опыт может мне содействовать, — говорил себе Ваня. У него даже лучше получилось, — не с третьего, а с первого захода..."

(Продолжение следует.)

Повести Зайкина

ЗОЛОТОЙ МУЖ

он, молоденькими девчонками-восьмиклассницами, тоже ехавшими куда то поступать в Могилев.

Перед самым отправлением поезда к ним в купе подсел незнакомый пожилой мужчина. Когда освоились и разговорились, мужчина спросил, куда едем. О себе сказал, что он родом из Костюкович, едет в Могилев в гости к дочери. Говорили о разном, что кому вздумалось сказать. И вот мужчина этот, когда, казалось, уже не о чем говорить, сказал:

— А хотите, я вам расскажу, как я женился?

Все в один голос согласно закивали головами и проговорили:

— Расскажите, расскажите, пожалуйста! Очень интересно.

— Тогда слушайте. Девчонкам, не знаю, пригодится ли мой опыт, а вот тебе, парень, может и пригодится. Так что слушай и мойтай на ус.

До армии, — начал с улыбки дядя, — был тихим, скромным и застенчивым пареньком. Девоч боялся, как огня. И вот я, значит, отслужил армию, вернулся домой, и все еще не спешу заводить дружбу с девушкой. Я как то робел перед женским полом. Все мне казалось, что ни одна, даже самая не красивая, не станет со мной дружить. Хоть сам себя не считал абразиним.

Вроде бы по наружности я не дурен собой. Приду, бывало, в клуб, стесняюсь девушку на танец пригласить. Все ждал, когда объявят "дамский" танец. Это когда девушки приглашают. А меня почему то очень редко приглашали. Наверное, потому, что я, танцуя, никогда не говорил с партнершей.

ронку. Совершенно ее не знаю. Даже имени не спросил и говорю:

— Красавица, выходи за меня замуж! Сначала она опешила и с минуту глядела на меня молча, пристально, потом грубо произнесла:

— Дурак, лечись тебе нужно.

Крунула при этом пальцем у виска и пошла прочь от меня.

Первый блин комом, сказал я себе и повторил сцену на другой вечеринке. Тот же результат. Ответ получил почти слово в слово.

Решился в третий раз на такую авантюру. Не зря же говорят — Бог Троицу любит, т.е. делать нужно три попытки. Вот я и в третий раз попытался.

Прихожу в клуб. Смотрю. Стоит в сторонке симпатичная такая девушка; нет, это слабо сказано. Красавица стоит. Ну впрямь Василиса прекрасная. Стоит в сторонке, задумчивая такая, грустная. Ну, думаю, живо пропаду, иду к этой. От красоты ее прямо сердце защемило. Я сразу влюбился в нее и решил, если пропаду — жить не надо. Подхожу к ней и говорю те же слова, что и первым двоим. А она спокойно:

— Я согласна...

И через несколько дней мы сыграли свадьбу. Уже тридцать лет живем в любви и радости. Она потом говорила мне, что тоже полюбила меня с первого взгляда. Живем мы по сей день в мире и согласии.

Эти воспоминания в несколько мгновений пронесли в голове Вани и он сказал себе:

Василь ДАЎГАЛЕЎ

(Праця, пачатак у № 6, 7, 8.)

ЛЁС

Астатак дня мы правялі з Марыляй. Нам не верылася, што мы зноў сустрэліся.

Адзінаццаць гадоў прайшло пасля той нашай сустрэчы. Летам 1946 года мы адпачывалі ў п'янерскім лагэры "Артэк" у Крыме. Яна з Разанскай вобласці, а я — з Магілёўшчыны.

Там, у "Артэку", мы былі па-дзіцячаму закаханыя. Гадзі са дава потым перапісваліся. Затым жыццёвы кругаварот зблытаў нашы адрасы, сувязь згубілася і мы ўжо не думалі не гадалі, што лёс звядзе нас зноў. Але, аказваецца, зямля цесная.

Дык вось, адслужыўшы ў арміі, я скончыў вучылішча механізацыі і махнуў на цалінную зямлю. Маці ж Марыля яшчэ ў 1954 годзе пераехала ў Казахстан, уладкавалася бухгалтарам у калгасе імя Джамбула і хутка забрала сюды сям'ю — маці і дачку.

Алена Мікалаеўна цяжка захварэла ў паўтара года назад памерла. Марыля ў той час ужо вучылася ў сельскагаспадарчым тэхнікуме. Хацела кідаць вучобу, да бабцяў запрэчылася. Утаварыў і старшынна калгаса. Дапамогу аказваць, паабяцаў. І выканаў абяцанне.

Па вольні лёсу мы зноў сустрэліся.

Ну, паехаў бы я ў саўгас "Амангельды", куды накіраваліся нашыя 64 таварышчы і не відаць бы мне Марылі!

Цяпер жа мы зноў — разам. І абодва мы адчулі, што тоў дзіцячых заляцанняў сёння ператварылася ў магутную, непераможную сілу ўзаемага прыцягнення. Да нас прыйшло сапраўднае каханне. Мы гэта разумелі. Толькі ніхто з нас першым загава-рыць аб гэтым не адважваўся.

За вчэраі, таму што я даўно ўжо не скардзіўся, Фамінічна, сказала:

— Ну як, Кастусёк, прайшла, ці што, твая рэўматызма?

— Як рукой зняло! Але сэрца так скапіла, што цяжка дыхаць... ні то жартам, ні то ўсур'ёс сказаў я, і мы пераглануліся з Марыляй.

— Зноў гора. Гэта дрэнна. Праўду кажуць, што рэўматызма ліжа суставы, а кусае сэрца. Ну ды і гэта, Бог дапаможа, вылечым.

— Ды не, Фамінічна, не вылечым гэта. Не рэўматызм гэта. І не гора, а самае што ні на ёсць шчасце гэта — каханне сапраўднае сэрца ішчыць... Пакажаў я адну дзяўчыну, жыць без яе не змагу.

— Гэ, даражэнькі! — падмігнула Фамінічна. Гэта порча. Любка гэта. Страшная справа. Своечасова не праго-

ніш — прапаў чалавек, як кветачка на морозе. Ты падзь, унучка, адпачні. А я на вадзіцы табе нашалчу нагавор ад любові. Вып'еш лыжачку нанач, лыжачку раніцай, зможыш вадзіцэй гудзі тама, дзе сэрца развіо, умяшэш — як рычкі здыме! Я ўжо буду старацца!

Я выйшаў у свой пакой. Праз гадзі-

Марыля, кажуць, ліне!

АПОВЕСЦЬ

ну ці мо крыху больш бабка прынесла мне ў спокую вадзіцу і патрабавала выка-наць усе патрабаванні па збаўленню ад любові. Я абяцаў усе дакладна зрабіць.

ШЧАСЦЕ

Пайшла бабка. Раздзёўся я. Лёг спаць. Не спіцца. Марыля ў вачах. Устаў, запаліў лямпу, кноў выкруціў трохі-трохі, каб не вельмі яркае святло было. Залез пад коўдру па шыю, ляжу, думаю.

Апоўначы заходзіць у мой пакой Марыля ў начным халаце. Падыйшла да ложка, села ля мяне на табурэтку, глядзіць задумліва, маўчыць. Потым

кажа:

— Бачу, Косця, не спіш. І мне не спіцца. Усё ўспамінаю тое крымскае лета. Табе яно дарагое?

— Што ты пытаеш, Марылька...

— Мне зараз даражэй, чым тады...

— І мне таксама...

Я падхапіўся, сеў на ложку ў адных калыхонах, узняў Марылю за рукі:

— Любімая... Жыць без цябе не змагу. Скажы мне: ты хочаш... — голас у мяне перахапіла, я цяжка задыхаўся, слова прамовіць не мог. Нарэшце выпаліў, як з ружжа, заплам:

— Ты хочаш быць маёй жонкай?

— Хачу, мілы, хачу, люблю... — усхвалявана прапёў прыгожы, як сапаліна трэпа, галасок. — Я — назаўсёды твая.

Яна расціліліна халат. Я ўбачыў налітыя гудзі, у мазгу затуманілася. Я парывіста абняў яе за плечы, ротам прыпаў да правай грудзі, царобіў языком пышчотны сасок. Марыля цяжка дыхала. Затым яны як у бясмяшчыве цапаліся ў губы.

Нарэшце я захапіў яе абмякае целам і пакаў на койку.

Раніцай Фамінічна спытала:

— Ну як, Косця, прайшло?

— Усё ў парадку, як рукой зняло.

Але сэрца яшчэ пашальвае.

— Хутка ўсё пройдзе. Табе напэўна на малаці лобжы нагадалі. Гэта хутка

праходзіць. А каму на гарэлцы зробіць — гіблы той чалавек. Памрэ, а кахаць не перастае. Баюся, як бы маёй Марылі на асобай Маскоўскай не нагадалі. Бог ведае, што з ёю...

Пасля снендзяня я сказаў:

— А праўду, Фамінічна, Вы казалі, што Марылька лепшая за ўсіх і жаніх сапраўды прыехаў да яе, таму што вельмі кахае яе і даўно. І жыць, як вы наканавалі, будзе тут.

— А хто ж ён такі? Мікола Патро-віч, ці што, настаўнік тутэйшы?

— Ды не, бабучкае мая, — сказала Марыля. — Гэта Косця... Вось ён перад табою.

І яна расказала пра нашу сустрэчу ў "Артэку".

— Ах вы, грахоўнікі, без мяне паспелі кашу згатаваць! Вось нячысцікі, падманулі старую бабюлю! А ён жа, бязбожнік, нават не сказаў мне нічога — ну і кіхнулі!

— Бабуля, я выходжу замуж за Косцю... — заявіла Марыля.

— Што, паробіш, раз ужо спеліся... Бласлаўляю вас! Жывіце ў каханні і дружбе.

А ў нядзелю мы зарэгістравалі свой шлюб — злучыліся вуззмі! Гіменей.

Старшынна калгаса Акіл'ян Міс-лімаў справіў нам камсамольскае вясцелье.

Так мы з Марыляй знайшлі сваё ішчасце, якое, здавалася, было без-зваротна згублена. Цесен усё ж такі свет!

(Праця будзе.)

Даты і падзеі ў сакавіку

1 сакавіка — 80 год з заснавання Мангольскай народна-рэвалюцыйнай партыі.

2 сакавіка — 70 гадоў з дня нараджэння М.С.Гарбачова.

3 сакавіка — 140 гадоў з дня адмены прыгоннага права ў Расіі.

4 сакавіка — 80 год назад У.І.Ленін напісаў артыкул "Міжнародны дзень работніц".

5 сакавіка — 105 гадоў з дня нараджэння Кандрата Краліва — беларускага пісьмніка.

8 сакавіка — Міжнародны жаночы дзень.

10 сакавіка — 140 гадоў з дня смерці Т.Р.Шаўчэнка, украінскага паэта, мастака, рэвалюцыйнага дэмакрата.

18 сакавіка — Дзень Парыжскай Камуны. 130 год з дня пачатку ўзброенага паўстання пралетарыята ў Парыжы.

25 сакавіка — 83 гады з дня абвешчання (1918 г.) Незалежнай і вольнай Беларускай Дзяржавы — БНР (Беларускай Народнай рэспублікі).

Сельдэрэй людзей бадзёрыць

Сельдэрэй асабліва карысны людзям "у гадах". У даўнія часы хадзіла прымаўка сярод жанчын: "Каб муж у ложку быў мілей, кладзі яму ў ежу штодня сельдэрэй".

Ён карысны пры хваробах нырака, артрытах, склерозе сасудаў. Але многія не ведаюць, як вырашчыць добрую расадку. Вось адзін з прыёмаў яе вырошчвання.

Напачатку ў эмаляваную каструлю гарачай вады (50°C), а ў другой трымаць вар. У першую апусціць у мясечку насенне каранёвага сельдэрэю на 20 хвілін. Сацыць за астываннем вады. Як толькі яна пахаладнее на 3-4 градусы — падліць ваду, каб зноў стала ў каструлі з насеннем 50°C.

Падарэтае ў гарачай вадзе насенне адразу ж апусціць у вадку пакаёвай тэмпературы (18-20°C). Калі насенне астудзіцца, даць сцекцы вадзе і рассыпаць яго на газету, каб прасохла. А пакуль яно прасыхае, падрыхтаваць расадную скрыню з зямлёй. Добра выраўняць зямлю і змачыць падарэтай вадой. Насенне раўнамерна рассыпаем па паверхні зямлі і ні ў якім разе не засыпаем яго зямлёю, бо сельдэрэй — такая культура, якая прараствае на святле. А калі засыпаць насенне зямлёю, яно нават не прарасце! Памятайце гэта.

Скрыню накрывць празрыстай плёнкай і паставіць у цёплае месца. А як з'явіцца парэсткі, тады ледзь-ледзь прысыпаеце іх глебай. Усходы з'яўляюцца праз тыдзень — другі.

Вырошчваюць расадку пры тэмпературы 20-25°C. Сеяць насенне лепш за ўсё сёлета 17-18 сакавіка. Пікіроўку расадкі рабіць, калі ўжо будзе 2 сапраўдных лісціка. Высаджваюць на грядкі трэба будзе ў траўні месяцы ў спрыяльныя па календару дні. А календар будзе надрукаваны ў першым жа нумары газеты ў траўні ці ў апошнім у красавіку.

Вішня і сліва не пладаносяць? Зрабіце, як В.Панцялееў!

Шмат у каго часта бывае, што вішні і слівы цвітуць неймаверна багата, вясною стаяць усе ў белыя кіпены, а плодую не бывае, іншы раз нават не завязваюцца, а калі і завязваюцца, дык па каналінцы вырастаюць — і абсыпаюцца.

В.Панцялееў раіць (у часопісе "Хозяин", N 2, ст. 12) у такім выпадку на штэмбах сліў і вішань, якія даюць пустакевцы, прадэляваць па 2 адтуліны, якія потым забіваць лучынкамі і краі замазваць садовым вараем. Ён рэкамендуе рабіць гэта вясною, каб дрэвы ўжо сёлета змаглі даць багаты ўраджай.

Карысныя напоі

Здаровы квас

Лекавыя ўласцівасці квасу былі вядомы ўсходнім славянам задоўга да Кіеўскай Русі. Ваяры князя Уладзіміра Чырвонае Сонейка пілі яго для бадзёрасці перад бітвай з печанегамі. Па сведчанню сучаснікаў, Напалеон вінаваціў у сваім паражэнні... квас, надаваўшы моц рускім салдатам. А на думку медыцынскіх "святцаў", напрыклад, М.І.Прагова, цудадзейны напоі спрыяе хуткаму зрастанню касцей пасля пераломаў і агнястральных ран, амалажвае ныркі, замацоўвае скуру. М.В.Скляфасовскі быў упэўнены, што квас абараняе печань ад цыроза, страўнікава-кішчаны тракт ад гастриту, калітаў і язвеннай хваробы.

Квас на мёдзе карысны для пра-

філактыкі прастудных захворванняў і ангін, з рызыкамі, багатымі каліем, тым, хто пакутуе на сардэчна-сасудзістыя і нервава-мышачныя хваробы, а з мятай — тым, каго мучаюць бяссонніца, неўрозы, гіпертанія. Квас паляпшае апетыт і страваванне, актывізуе стрававальныя залозы, стымулюючы выпрацоўку страўнікавага соку, жоўці. Ён яшчэ нібы прамывае страўнікава-кішчаны тракт, выводзячы з арганізму канчатковыя прадукты абмену. Гатуюць квас на дражджах ці на соладзе, асабліва багатых вітамінамі групы В. Выпіваючы па шклянцы ў дзень, вы папоўніце дэфіцыт вітамінаў і паспяхова развінецеся з авітамінозам.

Як прыгатаваць квас

Нарэжце тонкімі кружочкамі лімон (ліпуну здымаць не трэба, толькі старанна памыць); змяшайце з 400 г мёду, дадайце 400 г разінак, залейце ўсё гэта 4 л халоднай гатаванай вады, папярэдне размяшваючы ў ёй сталовую лыжку жытняй мукі і 10 г дражджэй. Праз суткі ўлейце ў сумесь яшчэ літр гатаванай вады. Калі разынкі і лімон усплыўць — працэдуце вадкасць і разлейце па бутэльках (палажыце ў кожную некалькі разінак). Захоўвайце бутэлькі "лежачы" ў халадзільніку. Праз 2-3 дні квас можна піць.

Вось другі рэцэпт

Размяшайце ў 5 л гатаванай вады 400 г мёду, астудзіце да пакаёвай тэмпературы, дадайце сок лімона і 15 г дражджэй. Настойвайце 10-12 гадзін, разлейце па бутэльках. І пейце на здароўе!

Калянаар работ у вясковай гаспадарцы і не лецішчы ў сакавіку 2001 года

№ п/п	Від работ	Дні месяца	
		лепшыя	добрыя
1.	Пасеў перцу салодкага	—	15, 16, 26, 31
2.	— памідораў	4в, 6р, 26, 31в	1-4р, 12в-14, 24
3.	— сельдэрэю каран.	17-19р, 22-24р	16, 24в, 27, 29р
4.	— кропу	29в, 31р	17, 19р, 26, 29р, 31в
5.	— цыкорыю	—	26, 31
6.	Пасадка часноку	24в	22, 23, 26-31
7.	— маліны	31	26-30
8.	Пасадка парэчак чорных	31в	26, 31р
9.	— вішань, сліў, ігруш	27-28	30, 31
10.	— вінаграду	29в, 31р	26, 29р, 31в
11.	— шыпыны	27, 29р, 31в	29в-31р
12.	Абрэзка дрэў	25, 28	—
13.	Прышчэпка	1, 27, 28	2, 3, 29р, 31в
14.	Падкормка мін. угнаеннямі	27-29р, 31в	17-19р, 22-24р
15.	Секчы лес на будаўніцтва і на дрывы	25	20-24, 26-30
16.	Купляць парэст	31в	1, 27-29р
17.	Забой жывёлы на мяса	1-3, 29-31	4-9
18.	Закладка кампосту ў штаблi	12в, 14	22-24р
19.	Уборка двара, лецішча, добраўпарадкаванне	19в, 21	—
20.	Пасадка дэкаратыўных дрэў	—	26, 31

Заўвага: у календары "р" азначае "раніца", ад 0 да 12 дня, "в" — "вечар", ад 12 гадзін дня да 24.

"Беларускі Усход" — ваша газета, паважаныя чытачы!

Ідзе падпіска на II квартал 2001 года. Газета распаўсюджваецца толькі па падпісцы! У шаліках (кіёсках) сяроддруку гэтую газету не прадаюць.

Рэдакцыя папярэджвае падпісчыкаў, што магчыма павелічэнне кошту паперы, паслуг друкарні і іншых. Так яно і здарылася. Таму газета падаражала і цяпер яе падпісны кошт узраос. На другі квартал 2001 года ён будзе такім:

Для індывідуальных падпісчыкаў:

- на 1 месяц — 319 рублёў,
- на 2 месяцы — 638 рублёў,
- на 3 месяцы — 957 рублёў.

Ведамасная падпіска:

- на 1 месяц — 470 рублёў,
- на 2 месяцы — 940 рублёў,
- на 3 месяцы — 1410 рублёў.

Моее абращенне к падпісчыкам

Читаі, народ, "Беларускі Усход"! Таких газет, Гдзе правды свет, У нас большы не!

Васілій КОТИКОВ.

Факты без каментару

Па прагнозах ААН, патрэбнасць чапавецтва ў электраэнергіі да сярэдзіны XXI стагоддзя павялічыцца ў 4-6 разоў.

Кантроль за забруджваннем навакольнага асяроддзя аўтамабілямі ў краінах Еўропы паказвае, што летас яно ўзрасло на 15 працэнтаў.

Куток гаспадыні

Біфштэкс з бульбай

Мяса (ялавічую выразку) абмыць, ачысціць ад сухажылляў, нарэзаць упоперак валокан на кавалкі вагой прыкладна па 100-150 г, злёгка адбіць, пасыпаць соллю, перцам, пакласці на вельмі гарачую з маслам патэльню ці неглыбокую каструлю і смажыць з двух бакоў да поўнай гатоўнасці (10-15 хвілін).

Гатовы біфштэкс перакласці на блюда, папіць сокам і маслам, а на гарнір даць смажаную бульбу і абраны, прамыты, нарэзаны хрэн. Асобна можна падаць агуркі, пікулі ці салату.

Біфштэкс з цыбуляй

Прыгатаваць выразку таксама, як і для біфштэкса з бульбай, за тым адрозненнем, што мяса трэба адбіць мацней, каб атрымаць больш тонкі і шырокі кавалак. Асобна падсмажыць у разгартым алеі абраную, абмытую і парэзаную кольцамі цыбулю (па 1/2 цыбуліны на порцыю). Падаючы на стол, пакласці на мяса смажаную цыбулю і папіць сокам і алеем. На гарнір — смажаная бульба.

Сакавік вясну пачынае

Сакавік — месяц, які любіць куралесіць. Вятрамі дзёме, снегам сее, сонцам грэе. І плача, і смеяцца, а іншы раз і маразмамі замахнецца.

Добры ўраджай будзе забяспечаны толькі пры ўмове, калі сакавік сухі, красавік дажджлівы, а травень — халодны.

6 сакавіка — Цімох. Раней лічылі: "Дажджы да Цімоха-Вяснавея, а там і зіма ўжо не страшная. І прыгаворвалі: "Цімох-Вяснавей — ужо і цяпло ля дзвярэй".

12 сакавіка — Пракоп-Перазімнік. Ён, казалі, дарогу разбурае.

13 сакавіка — Васіль Спаведнік, Васіль Капельнік, Васіль Цёплы. З гэтага часу расце снег на стрэхах, звісаюць з іх лядзяшкі. Калі на Васіля Цёплага сонца ў кругах — да ўраджая, калі дождж ідзе — да мокрага лета.

14 сакавіка. Аўдокі, з гор пацёкі. "На Аўдокі пагожа ўсё лета прыгожа". Калі ў гэты дзень капалі са страхі — будзе цёплае лета. Калі Аўдокі да дожджом — быць мокраму лету. На Аўдокі вада — на Ягоры (6 траўня) — трава. На Аўдокі холад — жывёлу прыйдзецца карміць два лішнія тыдні.

22 сакавіка — Соракі. Якое надвор'е на Соракі, такое яно будзе яшчэ 40 дзён; калі мороз — чакай надальей яшчэ сорок маразоў; калі дождж — чакай 40 дажджоў. Калі ў гэты дзень снег моцна расце, то будзе добрая вясна.

На Соракі прылятаюць жаўрукі і іншыя пералётныя птушкі, а пачалі ры адзначаюць сваё свята.

25 сакавіка — Феафан Прапаламі шэрань. Па гэтаму дню вызначалі, які будзе новы ўраджай. Калі туман — будзе валакністы лён.

30 сакавіка. Ляксеі. У гэты дзень шчуплак у рэчцы хвастом лёд разбіваў.

Калі ў гэты дзень цёпла, то і вясна будзе цёплай. Снег хутка растае і вада цячэ дружна — чакай мокрага лета.

Гаючая флора

Дыня

Рымскі імператар Клаўдзій штодзённа з'ядаў на сняданак восем дынь. Цар Аляксей Міхайлавіч, бацька Пятра I, меў пад Масквой "дынных спраў майстроў", якія тут у цяплячах вырошчвалі гэтую дзівосную гародніну, уладжваючы і радуючы цара.

На Ўсходзе кажуць: "Дыня робіць валасы бліскучымі, вочы маладымі, губы свежымі, жаданні моцнымі, магчымасцямі, якія пераходзяць у дзеянні, мужчын жаданымі, а жанчын цудоўнымі".

Дыня здольная дацягваць пры захворванні. А ўласцівасці вяленай і сушанай дыні цалкам адпавядаюць свежай.

Дыня вылучае ад малакроўя, падгры, мацамяннёвай хваробы, усіх захворванняў сардэчна-сасудзістай сістэмы, кішэчніка, печані.

Яшчэ Авіцэна прапаноўваў для ўхілення рубцоваў воспы адвар семак дыні. Яны ж — і цудоўны сродак для лячэння імпатэнцыі. Трэба насущыць семак, змалоць іх на кавамоцы і па адной чайнай лыжцы з'ядаць 3-4 разы на дзень.

А свежая дыня зніжае павышаную палавовую ўзбуджальнасць. Гэта павінны ведаць як мужчыны, так і жанчыны, у якіх вельмі павышаны тэмперамент.

Анекдоты

Міліцыянеры спрабуюць выцягнуць з лужыны п'янага марак. Той супраціўляецца і крычыць:

— Не! Спачатку ратуйце жанчын і дзяцей!

...

— Доктар, у мяне часта мерзнуць ногі!

— У мяне таксама мерзнуць, але толькі я ўкладваюся з жанкай у ложка, яны хутка сграваюцца. Прапаўне паспрабаваць!

— А калі, выбачыце, можна застаць вашу жанку дома?

"Беларускі Усход". Грамадска-палітычная і літаратурна-мастацкая газета. На беларускай і рускай мовах.

Заснавальнік — працоўны калектыву рэдакцыі.

Адрас: в.Маркаўка, Хоцімскае р-н, Магілёўская вобл., 213670. Тэлефон галоўнага рэдактара 22-9-89.

Рэгістрацыйны N 141.

Падпісны індэкс — 64098.

Пункт гледжання аўтараў надрукаваных матэрыялаў можа не супадаць з пазіцыяй рэдакцыі.

За даставернасць фактаў, падзеяў, прозвішчаў і іншай інфармацыі адказваюць аўтары апублікаваных матэрыялаў.

Газета падпісана да друку ў 24 гадзіны 28 лютага 2001 г. Надрукавана ў Магілёўскай абласной друкарні, вул. Першамайская, 70.

Наклад 3751 ас. Аб'ём 1 друк. аркуш. Заказ № 9.

Галоўны рэдактар Васіль ДАУГАЛЁВ.